

SUOMEN KESÄYLIOPISTOT OSAAMISKATEGORIAT JA NIIDEN ARVIOINTIKRITEERIT

TIEDOLLINEN OSAAMINEN	TAIDOLLINEN OSAAMINEN	REFLEKTIO-OSAAMINEN	VUOROVAIKUTUS- JA VIESTINTÄOSAAMINEN	EETTINEN OSAAMINEN	JOHTAMISOSAAMINEN
KUVAUS					
Laaja-alaiset ja edistyneet oman osaamis/asiantuntijuusalueen tiedot, joihin liittyy teorioiden, keskeisten käsitteiden, menetelmien ja periaatteiden ymmärtäminen ja arvioiminen.	Tehtävän edellyttämät taidot, jotka osoittavat opittujen tietojen hallintaa, kykyä soveltaa näitä tietoja sekä kykyä luovaan ongelmanratkaisuun.	Oman ja muiden toimijoiden osaamisen arviointi ja kehittäminen osaamistavoitteiden saavuttamiseksi.	Viestintää tarkoituksenmukaisesti eri viestintäkanavien kautta. Vuorovaikutuksen ylläpitämistä monipuolisesti toisten ihmisten kanssa työhön liittyvissä erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa.	Eettisten periaatteiden mukainen toiminta. Empatiaa, rehellisyyttä, luottamuksellisuutta ja vastuullisuutta ammattialan työhön liittyvissä kysymyksissä niin yksilöiden, ryhmien kuin yhteiskunnan tasolla.	Monimutkaisten ammatillisten toimien tai hankkeiden johtamista ja päätöksentekoa niissä. Työskentelystä itsenäisesti alan asiantuntijatehtävissä ja esimiestehtävissä. Perusedellytykset toimia alan itsenäisenä yrittäjänä
ARVIOINTITUNNISTEET/KRITEERIT					
<ul style="list-style-type: none"> - osaa osoittaa perehtyneisyytensä alan tietoperustaan - osaa käyttää työtehtävissään oman alansa ammatillisia käsitteitä asiantuntevasti ja johdonmukaisesti 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa soveltaa opittuja tietoja käytännössä - osaa toimia erilaisissa ammatillisissa tilanteissa - osaa käyttää opittuja prosesseja, menetelmiä ja välineitä toiminnassaan tarkoituksenmukaisesti - osaa suunnitella ja organisoida toimintaa 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa kuvata osaamistaan, vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan - osaa havainnoida ja kuvata omaa ja toisten toimintaansa ja niiden vaikutuksia - osaa suunnata omaa toimintaan kohti asetettuja tavoitteita - osaa arvioida oman osaamisensa tavoitelähtöistä kehitystä - osaa käyttää palautetta osaamisen kehittämiseen 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa toimia tarkoituksenmukaisesti erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa - osaa suunnitella viestintä- ja vuorovaikutustilanteita - osaa johtaa viestintä- ja vuorovaikutustilanteita - osaa arvioida omaa ja toisten viestintä- ja vuorovaikutusosaamista - osaa ratkoa viestintä- ja vuorovaikutustilanteisiin liittyviä ongelmia 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa toimia oman alansa eettisen ohjeiston mukaisesti - osaa ottaa toiset toiminnassaan tasa-arvoisesti huomioon - osaa etsiä jo ennakkoonkin ratkaisuja eettisiin riski- ja ongelmatilanteisiin - osaa toimia kestävästä kehityksen periaatteiden mukaisesti sosiaalisen, ekologisen, taloudellisen ja kulttuurillisen vastuun kannalta. - osaa toimia turvallisesti ja vastuullisesti myös oman viitekehänsä ulkopuolella - osaa toimia hyvien tapojen ja ryhmän pelisääntöjen mukaan. 	<ul style="list-style-type: none"> - osaa asettaa mitattavia tavoitteita johtamistoiminnalle - osaa toimia resurssilähtöisesti - osaa viestiä tavoitteista selkeästi ja johdonmukaisesti - osaa toimia vuorovaikutuksessa ja huomioida eri näkökulmia toiminnassaan - osaa käyttää erilaisissa johtamistilanteissa menetelmiä ja perustella niiden käyttöä - osaa johtaa omaa ammatillista toimintaansa - osaa toimia esimiehenä
MENETELMIÄ					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Itsearviointi (ml reflektointi) 2. Vertaisarviointi, osallistava arviointi 3. Oppimispäiväkirja 4. Portfolio 5. Tentti (suullinen, kirjallinen tai ryhmätentti) 6. Hankesuunnitelma 6 Videoitu tilanne tai haastattelu purkuineen 			<ol style="list-style-type: none"> 7. Presentaatio 8. Posterit 9. Video 10. Näyttö 11. Tehtävä jne. 		

ARVIOINTITÄULUKON KÄYTÖN OHJEISTUS

Arviointitaulukkoa sovelletaan kesäyliopistojen ammatillisiin koulutuksiin valikoiden ja arviointikriteerejä voidaan muokata koulutukseen ja sen kontekstiin sopiviksi.

Kesäyliopistojen arviointikuvauksia voidaan tarkastella oman asiantuntijuusalueen/alan näkökulmasta ja tarvittaessa siis täsmentää kuvauksia. Yhteisen arviointikehikon kuvauksia ei saa muuttaa alkuperäiseen taulukkoon, mutta niitä voidaan selventää kuvauksin tai vaikka esimerkein omassa koulutuksessa (opintojaksoilla/kursseilla).

OSAAMISEN ARVIOINNIN SOVELTAMINEN OPINTOJAKSOLLA

Osaamisen arviointi on jaettu taulukossa 6 kategoriaan.

Tiedollinen ja taidollinen osaaminen

Kaksi ensimmäistä kategoriaa ovat tiedollinen osaaminen ja taidollinen osaaminen. Näissä arvioidaan ao. koulutuksen asiantuntijuus/substanssialueen tiedollista ja taidollista osaamista, sitä osaamista, joka on asetettu koulutuksessa oppimisen/osaamisen tavoitteeksi. Luultavimmin jompaa kumpaa näistä arvioidaan kaikissa koulutuksissa.

Geneerinen osaaminen

Näiden lisäksi on 4 kategoriaa ns. geneerisiin osaamisiin. Geneerisellä osaamisella tarkoitetaan ns. yleisiä työelämätaitoja, joita voidaan kehittää koulutuksen aikana.

Kategorian kuvaus

Jokaisessa kategoriassa on alussa tiivistetty kuvaus siitä, mitä ao. kategorialla tarkoitetaan. Sen lisäksi on kategoriaan kuvattu 2-6 arviointikriteeriä eli arviointitunnistetta.

Osaamisen arviointi edellyttää opittavan kokonaisuuden tuntemusta, jotta hahmotetaan opiskelijan osaamisen kehittyminen koulutuksen aikana. Jos useampi henkilö toimii saman koulutuksen opettajana, varmistetaan opettajien yhteistyöllä, että arvioinnin kaikki tarpeelliset osa-alueet tulevat huomioituksi.

HUOMAA

Sitä saa mitä ja miten arvioidaan!

Opiskelijan osaamisen arviointitavat ohjaavat voimakkaasti opiskelijoiden opiskelutoimintaa. Se, mitä asetetaan arvioinnin kohteeksi ja menetelmiksi, vaikuttavat opiskelijoiden käyttäytymiseen. Esimerkiksi jos arvioinnin kohteena on (ainoastaan) tiedollinen osaaminen & tentti ja koulutuksessa opiskellaan vuorovaikutustilanteissa esim. työryhmissä, niin opiskelijat eivät ehkä aktiivisesti panostakaan vuorovaikutustilanteisiin. Jos taas opintojaksolla arvioidaan taidollista osaamista, niin tulee arvioinnin kohdistua siihen (eikä esim. tiedollisen osaamisen osoittamiseen).

ARVIOINNIN SOVELTAMISEN ETENEMINEN

Osaamisen kuvaus → arvioinnin kategoriat → osaamisen tunnisteet/arviointikriteerit → sopivat menetelmät → osaamisen osoittaminen → osaamisen tunnistaminen → osaamisen tunnustaminen

KOULUTUKSEN SUUNNITTELIJA/KOULUTTAJA/OPISKELIJA

1. Koulutuksen suunnittelija kuvaa koulutuksen (arvioitavan kokonaisuuden) osaamistavoitteet.
2. Koulutuksen suunnittelija suunnittelee opiskelijan osaamisen arviointi ennakkoon: mitä kategoriaa halutaan arvioida ja mi(t)kä tunniste sopii koulutukseen. Valinta perustuu koulutuksen osaamistavoitteisiin, sisältöön ja opetusmenetelmiin.
3. Koulutuksen suunnittelija miettii arvioinnin menetelmiä.
4. Koulutuksen suunnittelija/kouluttaja suunnittelee sen mukaista opiskelu- ja työtoimintaa minkä kautta ja minkä tuloksena opiskelijan on mahdollista saavuttaa tavoitteena oleva osaaminen
5. Opiskelija osoittaa osaamisensa valitun menetelmän avulla/kautta.
6. Kouluttaja (yhdessä opiskelijan kanssa) tunnistaa osaamisen
7. Kouluttaja tunnustaa osaamisen = hyväksyy/ei hyväksy osaamisen osoittamisen

Arviointitunnisteiden eli arviointikriteerien valinta

Opintojaksolle valitaan arviointikehikosta ne arviointikriteerit, joilla halutaan arvioida tavoitteena olevaa osaamista (opintojakson/kurssin osaamistavoitteet ja sisältö). Sellaisia arviointikriteerejä ei siis käytetä, jotka eivät ole oppimisen kohteena tai, joita ei voi oppia siinä(niissä) oppimisympäristöissä, joissa opiskelija opiskelee.

Koulutukseen ei kannata valita liian montaa arviointitunnistetta, vaan arvioinnin tehtävänä on ohjata opiskelijan toimintaa, jotta opiskelija toimii osaamistavoitteiden suuntaisesti. Paljon arviointikriteerejä tarkoittaa kouluttajalle paljon työtä.